Ciclos Formativos de Grado Superior de Artes Plásticas y Diseño

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

Història de l'orfebreria, joieria i bijuteria II

CFGS JOYERÍA ARTÍSTICA	Curso 2026/2027

→ 1. Datos de identificación → 2. Presentación → 3. Competencias generales y profesionales y contribución del módulo al perfil → 4. Objetivos → 5. Resultados de aprendizaje → 6. Contenidos → 7. Volumen de trabajo / Metodología → 8. Recursos → 9. Evaluación → 10. Atención al alumnado con necesidades educativas especiales → 11. Bibliografía

→ 1. Datos de identificación

DATOS DE LA ASIGNATURA

Centro	Escola d'Art i Superior de Disseny de València		
Módulo	Tècnic Superior d'Arts Plàstiques i disseny en Joieria Artística		
Familia Profesional			
Departamento	Història i Teoria de l'Art i del Disseny		
Mail del departamento			
Asignatura	Història de l'orfebreria, joieria i bijuteria.		
Web	easdvalencia.com		
Horario			
Lugar impartición	Vivers	Horas semanales	4
Curso	2º	Créditos	
Duración	Semestral	Idioma	Valencià
Tipus d'assignatura	100% presencial		

DATOS DEL PROFESORADO

Docente/s responsable/s	A determinar en l'aplicació de la programació
Correo electrónico	A determinar en l'aplicació de la programació
Horario tutorías	A determinar en l'aplicació de la programació
Lugar de tutorías	A determinar en l'aplicació de la programació

→ 2. Presentación

Els punts d'aquesta programació segueixen les pautes que s'estipulen en la normativa que regeix aquests estudis, el Reial Decret 1297/1995.

L'assignatura d'Història de l'orfebreria, joieria i bijuteria s'integra en el currículum del Cicle de Joieria Artística. Els seus continguts naixen de la Història de l'Art general, però prenen com a referència una especialitat artística molt concreta: la joieria. Aquest art ha comptat, al llarg de la història de la humanitat, amb l'activitat i destresa de magnífics artistes i artesans, i amb els millors materials al seu abast. Tot i els límits propis d'aquest tipus d'objectes, la joieria ha condensat —com altres manifestacions artístiques— els anhels, pors, sentiments, creences, etc. de les diferents societats que els han produït.

El valor del seu estudi és, doncs, alt, encara que difícil per la seua singularitat i especificitat. No obstant açò, per a les persones que es formen en joieria és una matèria que ha de ser abordada amb interès i curiositat, ja que en ella es van a descobrir moltes més coses de les quals inicialment es podria pensar. Tècniques, tipologies, formes, temes, etc. il·lustren a l'alumne/a i li obrin a un context molt ampli, que li serà de gran ajuda per a la comprensió tant del passat com del seu propi treball.

La Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, en l'article 2.1.j) estableix que el sistema educatiu espanyol s'orientarà a la consecució, entre altres fins, de la capacitació per a la comunicació en la llengua oficial i cooficial, si n'hi ha, i en una o més llengües estrangeres.

Aquesta assignatura impartida en valencià, procurarà la consecució de la capacitació de l'alumnat en els tres nivells possibles segons la base d'origen de cada persona: nivell escrit, nivell d'expressió i nivell de comprensió. Es pretén, per tant, enriquir el coneixement mitjançant l'ús correcte del llenguatge com a instrument de comunicació oral i escrita.

Coneixements previs recomanats

Es recomana a l'alumnat que tinga coneixements d'alguna de les llengües europees, a més del castellà i el català, per poder aprofitar els continguts de la bibliografia que tenim a l'abast. Així mateix, es recomana haver cursat alguna assignatura d'Història de l'Art, Història del Disseny i de les Arts Aplicades per tenir familiaritat amb els continguts, vocabulari i termes específics de la matèria, a més a més d'haver superat l'assignatura d'Història de l'orfebreria, la joieria i la bijuteria de primer curs d'aquest CFGS.

→ 3. Competencias generales y profesionales y contribución del módulo al perfil.

Es presenten a continuació les competències a l'assoliment de les quals contribueix l'assignatura d'**Història de l'orfebreria, joieria i bijuteria. 2**.

La normativa no menciona pròpiament les competències, però sí nomena en l'Annex I, en l'article 2.2 -dins de la descripció del perfil professional de la secció Joieria Artística-, les tasques més significatives que l'alumnat egressat podrà dur a terme. D'aquestes, nombrades segons l'ordre en què apareixen, se n'han seleccionat aquelles a les quals aquest mòdul contribueix a assolir.

COMPETÈNCIES GENERALS	
CG1	Elaborar projectes d'elements o peces de joieria de creació pròpia o bé d'interpretació de conceptes aliens, preparant tant la informació tècnica de realització com la de promoció.
CG4	Buscar informació bibliogràfica i documentació tècnica que li servesca com a base en el seu treball.

→ 4. Objetivos

OBJECTIUS GENERALS	**OBJECTIUS ESPECÍFICS**
Conèixer i saber utilitzar les diferents tècniques i estils utilitzats en el camp de la joieria artística.	a) Comprendre els conceptes que són propis del llenguatge de les arts plàstiques i de les arts aplicades tridimensionals, amb especial atenció als específics de l'orfebreria, argenteria i joieria.
Valorar de forma idònia les necessitats plantejades en la proposta de treball, així com els aspectes plàstics, artístics, tècnics, organitzatius i econòmics, per a configurar el projecte i seleccionar les especificacions plàstiques i tècniques oportunes per a aconseguir un òptim resultat en el seu treball professional.	b) Relacionar els valors plàstics, ornamentals i cromàtics que utilitzen l'orfebre i el joier amb les cultures visuals que són pròpies de cada etapa artística i amb els factors econòmics, socials i de diversa índole que conflueixen en la seua configuració.
Investigar les formes, materials, tècniques i processos creatius i artístics relacionats amb la joieria artística.	c) Aconseguir, a través de l'estudi evolutiu de l'art, de l'orfebreria i joieria, una valoració i enteniment de les tendències de la plàstica i del disseny actuals.
Analitzar, adaptar i, si escau, generar documentació artístic-tècnica imprescindible en la formació i ensinistrament de professionals del sector.	d) Conèixer les referències concretes necessàries per a un òptim coneixement tècnic, històric i artístic relacionat amb l'especialitat.
Seleccionar i valorar críticament les situacions plàstiques, artístiques, tècniques i culturals derivades de l'avanç	

tecnològic i artístic de la societat, de manera que li permeten desenvolupar la seua capacitat d'autoaprenentatge a fi d'evolucionar adequadament en la professió.	e) Conjugar l'estudi teòric dels processos històric-artístics d'aquest art aplicat, en col·laboració amb la resta de les àrees que es configuren en aquest Cicle Formatiu, plantejant activitats, treballs i projectes interdisciplinaris comuns.

→ 5. Resultados de aprendizaje

RESULTATS D'APRENENTATGE	COMPETÈNCIES RELACIONADES
R1 Identifica les característiques formals i comunicatives de las obres de disseny de joieria, bijuteria i orfebreria	CG1
R2 Explica les relacions entre els moviments artístics i el disseny de joieria del període històric que comprèn cada unitat didàctica.	CG1
R3 Analitza les creacions artístiques i de disseny de joieria i bijuteria amb l'aplicació de criteris formals, narratius i simbòlics.	CG1
R4 Compara les peces de joieria del període estudiat amb produccions estètiques d'altres èpoques, establint relacions i influències, i detectant fonts d'inspiració.	CG1
R5 Argumenta les opinions amb precisió i rigor, utilitzant una terminologia i un vocabulari específics de la disciplina amb correcció lèxica, ortogràfica i sintàctica.	CG1
R6 Elabora treballs d'investigació aplicant la metodologia adequada.	CG4

→ 6. Contenidos

Unitat 0. Metodologia d'investigació i recerca sobre la joieria. Fitxes i comentaris.

Unitat 1. Els nous gustos renaixentistes i manieristes: la seua repercussió en la joieria, l'orfebreria i l'esmalt pintat. La incorporació de les pedres facetades.

Unitat 2. Aproximació a l'estètica del Barroc i del Rococó. La importància del missatge en les arts plàstiques de l'església contrareformista. La crisi de l'esmalt i la irrupció del diamant.

Unitat 3. Revolució industrial: repercussions en l'art de l'orfebreria i la joieria. Neoclassicisme. El segle XIX, l'estil Imperi, eclecticismes i "revivals".

Unitat 4. La singularitat de l'Art Nouveau i el Modernisme.

Unitat 5. El segle XX: Art Déco. Avantguardes. Alta Joieria, disseny i bijuteria. L'espai de l'orfebreria al segle XX.

Unitat 6. De la nova joieria al segle XXI.

→ 7. Volumen de trabajo/ Metodología

7.1 Activitats de treball presencial

ACTIVITATS	Metodologia d'ensenyament-aprenentatge	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge	Volum treball (en núm. hores o ECTS)
Classe presencial	Exposició de continguts per part del professorat o en seminaris, anàlisis de competències, explicació i demostració de capacitats, habilitats i coneixements a l'aula.	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5	30
Classes pràctiques	Sessions de treball grupal en grups supervisades pel o per la docent. Estudi de casos, projectes, laboratori, tallers, problemes, estudi de camp, aula d'informàtica, visites a exposicions/ concerts/ representacions/ audicions..., cerca de dades, biblioteques, en Internet, etc. Construcció significativa del coneixement a través de la interacció i activitat de l'alumnat.	RA3, RA4, RA5	4
Exposició treball en grup			4

	Aplicació de coneixements interdisciplinaris.	RA3, RA4, RA5	
Tutoria	Atenció personalitzada i en petit grup. Període d'instrucció i/o orientació realitzat per un tutor o tutora amb l'objectiu de revisar i discutir els materials i temes presentats en les classes, seminaris, tallers, lectures, realització de treballs, projectes, etc.	RA1, RA2, RA6	8
Avaluació	Conjunt de proves (orals i/o escrites) emprades en l'avaluació inicial o formativa de l'alumnat.	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5	4
		TOTAL	**50h**

→ 8. Recursos

Pissarra.

Projector.

Altaveus.

Ordinador.

Material audiovisual.

Pàgines web.

Pissarra.

Articles i textos.

Biblioteca i centres de documentació.

Documentació a la plataforma AULES.

→ 9. Evaluación

Consideracions generals sobre l'avaluació:

- Tots els instruments d'avaluació, escrits o orals, hauran d'ajustar-se als principis d'igualtat, inclusió i diversitat, tant pel que fa a l'ús del llenguatge com a la selecció i utilització de fonts, imatges i altres recursos emprats.
- La utilització d'eines d'intel·ligència artificial (IA) en les activitats i treballs quedarà subjecta a l'autorització prèvia del professorat i a les condicions específiques establides per

a cadascuna d'elles. Quan aquesta utilització estiga permesa, s'haurà de declarar de manera expressa, indicant les eines emprades i la seua finalitat. En tot cas, l'avaluació prioritzarà la comprensió dels continguts, el pensament crític, l'aportació personal, el procés d'aprenentatge i l'ús crític, ètic i responsable d'aquestes eines. L'ús no autoritzat o no declarat, així com aquell que substituïsca l'autoria o l'aportació intel·lectual de l'estudiant, es considerarà contrari a les normes d'integritat acadèmica i podrà donar lloc a l'aplicació de les mesures previstes en la normativa del centre.

- Si alguna de les proves objectives contempla un apartat de tipus test, aquest apartat tindrà un valor màxim de 3 punts en el total.

9.1 Convocatòria ordinària

9.1.1 Alumnat amb avaluació contínua

INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ I CRITERIS D'AVALUACIÓ / QUALIFICACIÓ	**Resultats d'Aprenentatge avaluats**
Treballs i exercicis d'aula, individuals o grupals. Suposen el 50% de la qualificació total.	
Prova teòrica/pràctica. Suposa el 50% de la qualificació total. Cada treball, així com l'examen, es qualificarà de 0 a 10. Es considera que l'assignatura està superada si la nota final és igual o superior a 5 en tots i cadascun dels treballs i en l'examen.	
Per a avaluar els treballs s'utilitzarà una rúbrica on s'especificaran els resultats d'aprenentatge i els indicadors (resultats d'aprenentatge més concrets) segons siga la seua tipologia.	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA6.

9.1.2 Alumnat amb pèrdua d'avaluació contínua (más del 15 % faltes d'assistència)

INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ I CRITERIS D'AVALUACIÓ / QUALIFICACIÓ	**Resultats d'Aprenentatge avaluats**
Treballs i exercicis individuals. Suposen el 50% de la qualificació total.	
Prova teòrica/pràctica. Suposa el 50% de la qualificació total. Cada treball, així com l'examen, es qualificarà de 0 a 10. Es considera que l'assignatura està superada si la nota final és igual o superior a 5 en tots i cadascun dels treballs i en l'examen.	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA6.
Per a avaluar tant els treballs com l'examen, s'utilitzarà una rúbrica on s'especificaran els resultats d'aprenentatge i els indicadors (resultats d'aprenentatge més concrets) segons siga la seua tipologia.	

9.2 Convocatòria extraordinària

9.2.1 Alumnat amb avaluació contínua

INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ I CRITERIS D'AVALUACIÓ / QUALIFICACIÓ	Resultats d'Aprenentatge avaluats
Treballs i exercicis d'aula, individuals o grupals. Suposen el 40% de la qualificació total. **Prova teòrica/pràctica.** Suposa el 60% de la qualificació total. Cada treball, així com l'examen, es qualificarà de 0 a 10. Es considera que l'assignatura està superada si la nota final és igual o superior a 5 en tots i cadascun dels treballs i en l'examen. Per a avaluar els treballs s'utilitzarà una rúbrica on s'especificaran els resultats d'aprenentatge i els indicadors (resultats d'aprenentatge més concrets) segons siga la seua tipologia.	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA6.

9.2.2 Alumnat amb pèrdua d'avaluació contínua (más del 15 % faltes d'assistència)

INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ I CRITERIS D'AVALUACIÓ / QUALIFICACIÓ	Resultats d'Aprenentatge avaluats
Treballs i exercicis individuals. Suposen el 40% de la qualificació total. **Prova teòrica/pràctica.** Suposa el 60% de la qualificació total. Cada treball, així com l'examen, es qualificarà de 0 a 10. Es considera que l'assignatura està superada si la nota final és igual o superior a 5 en tots i cadascun dels treballs i en l'examen. Per a avaluar els treballs s'utilitzarà una rúbrica on s'especificaran els resultats d'aprenentatge i els indicadors (resultats d'aprenentatge més concrets) segons siga la seua tipologia.	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA6.

→ 10. Atención al alumnado con necesidades educativas especiales

Se atenderá a lo indicado en el Protocolo de actuación en las enseñanzas artísticas superiores para estudiantes con necesidades de apoyo educativo.

→ 11. Bibliografía

Bibliografia bàsica:

Albert de Puig, Luis (1939). *Las joyas a través del tiempo*. A. Ortega.

Black, J. Anderson (1981). *A History of Jewels*. Orbis.

Cerval, Marguerite de (1998). *Dictionnaire international du bijoux*. Regard.

Kertesz, M. Wagner de (1947). *Historia universal de las joyas*. Centurión.

Phillips, Claire (1996). *Jewelry. From Antiquity to the Present*. Thames and Hudson.

Phillips, Claire (2003). *Gioielli. Breve storia dall'antichità a oggi*. Rizzoli-Skira.

Schadt, Hermann (1996). *Goldsmiths' Art. 5000 years of jewelry and hollowware*. Arnoldsche.

Tait, Hugh (Ed.). (2008). *7000 years of Jewellery.* British Museum.

Bibliografia complementària:

Besten, Liesbeth den (2012). *On jewellery. A compendium of international contemporary art jewellery*. Arnoldsche.

Cartlidge, B. (1985). *Twentieth-century jewelry*. H. N. Abrams.

Cartlidge, B. (1986). *Les bijoux aux XX siècle*. Office du Livre.

Diversos autors. (1989). *Jewellery. Makers. Motifs. History. Techniques.* Thames & Hudson.

Dormer, Peter i Turner, Ralph (1986). *La nueva joyería. Diseños actuales y nuevas tendencias*. Blume.

Drutt English, Helen W. i Dormer, Peter (1995). Jew*elry of our Time. Art, Ornament and Obsession*. Rizzoli.

Fernández-Villamil Reoyo, M. C. (1975 i 1982). *Las artes aplicadas*. Punto Rojo.

Gautier, M. M. (1972). *Émaux du moyen âge occidental*. Office du Livre.

Honour, H. (1972). *Orafi e argentieri*. Mondadori.

Lanllier, J. i Pini, M. A. (1983) *Cinq siècles de joaillerie en occident*. Office du Livre.

Lanllier, J. i Pini, M. A. (1989). *Five Centuries of Jewelry in the West (16th to 20th Century)*. Arch Cape.

Lindemann, W. (2011). *Thinking jewellery on the way towards a theory of jewellery*. Arnoldsche.

Mascetti, D. i Triossi, A. (1999). *Earrings. From Antiquity to the Present.* Thames & Hudson.

Müller, H. W. i Thiern, E. (2001) *El oro de los faraones*. Libsa.

Puig Cuyàs, Ramon et al. [comis.]. (1987) *Joieria Europea Contemporània.* Fundació La Caixa.

Strauss, Cindi (2007). *Ornament as art. Avant-garde jewellery from the Helen Williams Drutt collection*. Arnoldsche.

Ward, A., Cherry, J., Gere, C., Cartlidge, B. (1981). *La bague, de l'Antiquité à nos jours*. Office du Livre.

Watkins, D. (1994). *The Best in Contemporary Jewellery*. Rotovision.